

vedrørende sagen og henvisning til lovmotiver, litteratur samt retspraksis.

Højesterets afgørelse i sager om 3. instansbevilling begrundes ikke.

Den rolle, som Højesteret indtager i det svenske retssystem, har efter en retsplejereform i 1971 først og fremmest karakter af en præjudikatsinstans. Med denne reform afskaffedes de såkaldte ændrings- og interessedispensationsgrunde, således at der ikke længere kunne meddeles 3. instansbevilling, alene fordi der kunne være grund til at tro, at landsrettens afgørelse burde ændres, eller fordi prøvelsen af spørgsmålene i en sag var af særlig interesse. Det er herefter ikke længere Højesterets opgave at skabe ret i den enkelte sag, men at koncentrere ressourcerne om de spørgsmål, der har præjudikatsværdi. I samme forbindelse indførtes der adgang til at meddele partiel 3. instansbevilling, således at kun en del af en sag ville blive prøvet i Højesteret.

Et væsentligt sigte med denne reform var at mindske tilstrømningen af sager til Højesteret, således at denne fik frigjort ressourcer til at behandle flere præjudikatsspørgsmål.

Reformen førte imidlertid ikke til den ønskede nedgang i sagsantallet ved Højesteret. Antallet af landsretsafgørelser, der ønskedes indbragt for Højesteret, steg tværtimod til det dobbelte. Derfor gennemførte man i 1981 en ændring af reglerne, således at det blev muligt at lade én dommer træffe afgørelse i sager om 3. instansbevilling. Desuden mindskede man Højesterets opgaver med hensyn til nogle andre sagstyper.

Den i 1971 indførte adgang til at begrænse Højesterets prøvelse til en del af den dom eller beslutning, der blev appelleret, blev ved en lovændring i 1989 videreudviklet, således at 3. instansbevillinger herefter kan begrænses til ikke blot en bestemt del af sagen, men et bestemt spørgsmål i sagen, der er af betydning for retsanvendelsen (præjudikatsspørgsmål).

Antallet af sager, hvor der meddeles 3. instansbevilling, og som Højesteret derfor skal træffe afgørelse i, har i de seneste år udgjort en meget lille andel af de sager, der blev indbragt for Højesteret med henblik herpå. I perioden 1986-1990 har tilladelsesprocenten således ligget på ca. 5, jf. vedrørende statistiske oplysninger betænkning nr. 1222/1991, s. 31 ff.

Det kan nævnes, at den svenske højesteret som følge af, at en meget stor del af rettens ressourcer anvendes til behandlingen af ansøgninger om 3. instansbevilling, har oparbejdet en betydelig sagsrestance.

Dette forhold må sammenholdes med, at den svenske højesteret består af 24 højesteretsdommere,

fordelt på 3 afdelinger og et lovråd. Der er i øvrigt ansat ca. 40 jurister ved retten, som for de flestes vedkommende har 10-15 års erfaring, samt ca. 60 kontoruddannede m.v.

3.2. Norge.

Civile sager anlægges i Norge som hovedregel ved by- og herredsretten som 1. instans.

Byrettens afgørelse kan ankes til landsretten. Anken kan dog ikke fremmes uden landsrettens samtykke, hvis anken angår en formueværdi på under 20.000 n.kr.

Med samtykke fra Højesterets Kæremålsudvalg kan en anke af en byretsafgørelse indbringes direkte for Højesteret. Tilladelse kan meddeles, hvis afgørelsen har betydning uden for den foreliggende sag, når sagen er pådømt af sagkyndige domsmænd, eller hvis det af særlige grunde er påkrævet af hensyn til partens personlige forhold af få sagen hurtigt afgjort. Tilladelse gives dog sjældent, jf. vedrørende statistiske oplysninger betænkning nr. 1222/1991, s. 35 ff.

Landsrettens afgørelser (i ankesager eller 1. instanssager) kan ankes til Højesteret. Gælder anken en formueværdi under 100.000 n.kr., kræves der dog samtykke fra Højesterets Kæremålsudvalg. Kæremålsudvalgets afgørelse om anketilladelse i disse sager er endelig og kan ikke gøres til genstand for genoptagelse.

En anke afgøres af henholdsvis landsretten eller Højesterets Kæremålsudvalg uden forhandling, hvis anken er behæftet med sådanne fejl, at den må afvises, eller retten enstemmigt finder, at den påankede afgørelse skal ophæves af en grund, som retten ex officio skal tillægge retsvirkning.

Ved anke til Højesteret kan Højesterets Kæremålsudvalg – efter at have givet den ankende part adgang til at udtale sig – nægte at fremme anken helt eller delvis, hvis kæremålsudvalget, der består af 3 medlemmer, enstemmigt finder,

- 1) at det er klart, at anken ikke vil kunne føre til, at den ankende part vinder sagen,
- 2) at den ankende part ikke vil kunne få medhold, uden at Højesteret skal fravige den påankede afgørelse på et punkt, hvor det må antages at have været af væsentlig betydning, at retten har haft mulighed for umiddelbart at høre parter og vidners forklaringer eller foretage en undersøgelse, som ikke kan foretages af Højesteret,
- 3) at den ankende part ikke har sandsynliggjort, at denne er uden skyld i, at nye påberåbte beviser som nævnt under pkt. 2 ikke har været ført umiddelbart for den ret, som har dømt i sagen, eller,
- 4) at hverken afgørelsens betydning uden for den fo-